

Poznatky z plnění povinností stavebníků (investorů) 2.část

Určení koordinátora ve fázi realizace stavby

Praktické poznatky ukazují, že zde je situace lepší než v případě určování koordinátorů ve fázi přípravy. Je to dáno zejména tím, že na uvedenou povinnost upozorní zadavatele staveb jím vybraní zhotovitelé, kteří zajišťují v organizaci školení z bezpečnostních předpisů a s problematikou zákona jsou, narozdíl od projektantů nebo pracovníků stavebních úřadů, dobře obeznámeni. Při určování koordinátorů ve fázi realizace stavby zadavatelé často přistupují k tomu, aby tohoto koordinátora určil zhotovitel (tím však zadavatel nesplní zákonnou povinnost, protože pouze on může určit koordinátora - zhotovitelem určený pracovník není koordinátor, i když má požadované odborné předpoklady!!!). Často dávají tuto podmínku do výběrového řízení na zhotovitele stavby. Ve své podstatě dělají z kozla zahradníka. Neuvědomují si, že koordinátor ve fázi realizace je na stavbě v podobné pozici jako technický dozor investora. Ten zadavateli „hlídá“, aby vynaložení prostředků zadavatele na stavbu bylo z hlediska provedení stavby v souladu s projektovou dokumentací a předpisy pro provádění staveb a koordinátor ve fázi realizace stavby zase „hlídá“, aby zhotovitelé dodržovali předpisy pro bezpečnost práce a plán BOZP na staveništi a prostředky na zajištění bezpečnosti práce, které jsou součástí ceny díla, nebyly snadným ziskem zhotovitelů. V poslední době možná i díky osvětě se začínají zadavatelé staveb přiklánět k variantě, že požadují, aby koordinátora BOZP na staveništi ve fázi realizace stavby zajišťoval technický dozor investora. Při této variantě musím konstatovat, že u této skupiny koordinátorů jsou nízké znalosti a zkušenosti v oblasti bezpečnosti práce. Seznam osob, které složily zkoušku z odborné způsobilosti, je na internetové adrese: <http://cz.osha.europa.eu/training/akreditace.php>.

Do obchodní smlouvy s koordinátorem ve fázi realizace kromě povinností uvedených v zákoně č. 309/2006 Sb. § 18 odst. 2 a NV č. 591/2006 Sb. § 8 by měl zadavatel ještě požadovat, aby tento jím vybraný koordinátor upravoval podle podmínek stavby plán BOZP na staveništi. Koordinátorovi musí být předány veškeré podklady a informace pro jeho činnost, včetně informace o fyzických osobách, které se mohou s jeho vědomím zdržovat na staveništi.

Z hlediska koordinátora ve fázi přípravy by měl koordinátor od zadavatele dostat informaci obdobnou jako projektant z hlediska zadání stavby, aby znal dobře jeho záměr a představy o funkčnosti a účelu stavby. V případě koordinátora ve fázi realizace těchto informací bude více. Základní bude předání plánu BOZP na staveništi, který byl v rámci přípravy zpracován na akci. Dále by měl obdržet koordinátor informace z obchodní smlouvy se zhotovitelem, zejména pro případy, kdy smluvně dává koordinátorovi nějaké pravomoce (např. vydání zákazu práce, předávání návrhů na pokuty a sankce apod.) případně upravuje pravidla pro styk mezi ním a účastníky výstavby (informace o technickém dozoru, požadavky na subdodavatele zhotovitele, konání kontrolních dnů zadavatele apod.). Požadavek na poskytnutí přehledu fyzických osob, které se mohou s vědomím zadavatele zdržovat na staveništi, má význam zejména v tom, aby si koordinátor ošetřil styk s těmito osobami a způsob poskytování informací o aktuálních rizicích na staveništi. Tyto informace získávají zhotovitelé na kontrolních dnech

koordinátora a většinou je nastaven systém, že právě zhotovitelé přenášejí tyto informace těmto fyzickým osobám vstupujícím na staveniště, neboť koordinátor nebývá denně na staveništi přítomen.

Poskytovat koordinátorovi potřebnou součinnost

Jedná se o povinnost, která je zákonem o inspekci práce uvedena mezi správními delikty s postihem až 300 000 Kč. Prakticky se bude jednat hlavně o to, aby zadavatel stavby si smluvně s vybraným zhotovitelem vytvořil podmínky k ovlivnění bezpečnosti práce na staveništi. Bude se jednat o případ, kdy koordinátor ve fázi realizace zjistí u některého subjektu porušování zásad bezpečnosti práce (příčemž s tímto subjektem nemá zadavatel smlouvu), vytkne mu je a stanoví opatření k nápravě včetně termínu a při opakované kontrole zjistí, že subjekt koordinátora nerespektoval. Zákon tomuto koordinátorovi nařizuje, aby o této skutečnosti informoval zadavatele stavby. Z této konstrukce je zřejmé, jak je nevhodné, pokud povinnost určit koordinátora pro realizaci se snaží zadavatel přenést na zhotovitele! Prakticky lze tento požadavek naplnit ve smlouvě se zhotovitelem, kdy zhotoviteli je ve smlouvě uvedeno, že za nedodržování bezpečnosti práce může dojít ke krácení proplácení faktur, uložení smluvních pokut, zastavení prací apod.

Zavázání všech zhotovitelů stavby k součinnosti s koordinátorem po celou dobu přípravy a realizace stavby

Velmi důležitá a obtížně splnitelná povinnost. Prakticky jde o to, že zadavatel musí najít způsob, kterým se všichni projektanti a dodavatelé v dostatečném předstihu před zahájením prací (více než 8 dní - viz. §16 zákona č. 309/2006 Sb.) dozví o kontaktu na koordinátory a je jim případně připomenuta zákonná povinnost s koordinátory spolupracovat. Prakticky jedinou reálnou cestou, jak naplnit tento požadavek, je jeho zapracování do smlouvy se zhotovitelem(y) a projektantem(y). Je třeba upozornit, že tato povinnost v případě projektantů a koordinátorů ve fázi přípravy nebývá řešena, což má přímý dopad na úroveň zpracování plánů BOZP na staveništi.

Podepsat oznámení o zahájení prací

Zdánlivě jednoduchá povinnost, která je však často nedodržována. Místo zadavatele stavby nebo jeho zástupce (jako např. odpovědný zaměstnanec zadavatele - místo starosty to podepíše vedoucí odboru investic) bývají oznámení podepisovány koordinátory. Mnohdy se stalo, že zadavatel neměl při kontrole k předložení ani kopii tohoto koordinátorem podepsaného oznámení, neměl ponětí o tom, co je jeho obsahem atd.

Doručit oznámení o zahájení prací

Jedná se o povinnost, která je zákonem o inspekci práce uvedena mezi správními delikty s postihem až 400 000 Kč. Oznámení by mělo být vyplněno ve všech bodech dle přílohy č. 4 NV 591/2006 Sb. Často bývá opomíjeno uvedení IČ zadavatele, zhotovitele nebo koordinátorů. Chybí i uvedení druhu stavby - zda se jedná o novostavbu, rekonstrukci, přístavbu, odstranění stavby, modernizaci atd., adresa staveniště a též činnosti dle přílohy č. 5 NV č. 591/2006 Sb. Oznámení musí být na příslušný OIP (podle místa stavby) doručeno nejpozději 8 dní před předáním staveniště zhotoviteli. Doručuje se buď osobně nebo poštou. Je možné doručit i prostřednictvím e-mailu s elektronickým podpisem a v poslední době jako nejsnazší je zaslání pomocí datových schránek.

Zajistit, aby byl stejnopis oznámení o zahájení prací vyvěšen na viditelném místě u vstupu na staveniště

Naplnění tohoto požadavku je obdobné jako naplnění požadavku stavebních povolení požadujících vyvěšení štítku o povolení stavby po celou dobu realizace stavby. Stejnopis může vyvěsit většinou po dohodě se zhotovitelem zadavatel sám nebo prostřednictvím svého technického dozoru a nebo tuto povinnost nejlépe smluvně realizuje prostřednictvím zhotovitele. U velkých staveb lze údaje uvést na informačních tabulích umístěných u vjezdů na staveniště. Problematické bývá, kam vyvěsit oznámení u liniových staveb. V těchto případech to nejčastěji bývá v místě zařízení staveniště nebo na začátku a konci těchto staveb.

Provést bez zbytečného odkladu aktualizaci oznámení o zahájení prací

V průběhu výstavby může dojít k podstatným změnám ve srovnání se zasláným oznámením o zahájení prací. Takovou změnou může být změna v osobě koordinátorů, stavebního dozoru, může se změnit i investor, termín dokončení apod. V těchto případech zadavatel upraví oznámení o zahájení prací a vyvěsí ho na staveništi k původnímu zaslánému na OIP. Aktualizované oznámení se již na OIP nezasílá.

Zajistit aktualizaci plánu BOZP

Plán BOZP zpracovaný v přípravě nemusí vyhovovat vybraným zhotovitelům. Proto je nutno zajistit úpravu tohoto plánu. Většinou si to zajistí zadavatel ve smlouvě s koordinátorem ve fázi realizace. Ten k této aktualizaci dostává podklady od zhotovitelů stavby, kteří mají povinnost 8 dní před zahájením prací informovat koordinátora o zvolených postupech a z nich vyplývajících rizicích včetně opatření přijímaných na odstranění nebo minimalizaci těchto rizik. Koordinátor by měl tyto postupy posoudit z pohledu požadavků bezpečnostních předpisů a zároveň z pohledu nutnosti koordinace bezpečnosti na staveništi. Může zcela přijmout předané postupy, které se pak stanou změnou plánu BOZP, nebo je zcela zamítnout a trvat na původním řešení uvedeném v plánu BOZP a nebo, většinou na kontrolním dnu koordinátora, dohodnout s ostatními zhotoviteli kombinované řešení. Tím i zápis z tohoto kontrolního dne může být formou úpravy plánu BOZP.

Praha, 2011. ZDROJ: BOZinfo.cz,

www.koordinatori-bozp.cz